

Gaujas Nacionālā parka (GNP) dabas aizsardzības plāna projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols

Sanāksmes norises laiks: 2022. gada 06. septembris, plkst. 17:00

Sanāksmes norises vieta: Siguldas pagasta Kultūras namā (Zinātnes iela 7B, Sigulda, Siguldas novads);

Sanāksmi vada: Aiga Kāla, dabas plāna izstrādes vadītāja, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pārstāve

Sanāksmi protokolē: SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, vides speciāliste Baiba Paegle (konspektīvs protokols sastādīts pēc diktoфона ieraksta).

Dalībnieku saraksts: pieejams uz pieprasījumu

Sanāksmi atklāj SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pārstāve **Aiga Kāla** un iepazīstina ar sanāksmes dienas kārtību, sanāksmes norisi un informāciju par turpmāko līdzdalību.

Sanāksmes turpinājumā Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta direktore **Gita Strode** iepazīstina klātesošos ar dabas aizsardzības plāna (turpmāk tekstā – DA plāns) izstrādes procesu un sniedz informāciju par Gaujas nacionālā parka (turpmāk tekstā – GNP) statusu. Tiek skaidrots, kas ir DA plāns un kāda ir DA plāna izstrādes kārtība. Skaidro klātesošo iespējas iesaistīties dokumenta apspriešanā un informē par izmaiņām, kas notiks pēc DA plāna izstrādes.

Sanāksmes turpinājumā **Andris Klepers**, tūrisma eksperts, informē klātesošos par GNP iedzīvotāju un apmeklētāju datiem, kā arī par apsvērumiem zonu attīstībai tūrismā un rekreācijā. Prezentē iegūtos aptaujas rezultātus, kā GNP iedzīvotāji redz saimniecisko darbību, nākotnes ainavu. Tāpat eksperts raksturo iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas paradumus āra vidē, tūristu galveno vērtību uztveri, traucējumiem, apmeklējuma negatīvo ietekmi un GNP apmeklētāju, kā arī par GNP apmeklētāju piesaisti un maksas apsvērumiem dabas takās. Nobeigumā prezentē ROS pieeju atainojumu kartēs.

Sanāksmes turpinājumā SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, vides speciālists **Gatis Eriņš** informē klātesošos par DA plāna dokumenta saturu, par GNP DA plāna ietvaros veiktajām izpētēm un par citiem pasākumiem, kas norisinājušies DA plāna izstrādes laikā, kā arī sniedz informāciju par saņemto priekšlikumu izvērtējumu. Skaidro klātesošajiem par GNP DA plāna ietvaros veikto inventarizāciju rezultātiem, veikto izpēti tūrisma jomā, par ainavu izvērtējumu, un citām veiktajām izpētēm. Sniedz informāciju par apsaimniekošanas pasākumu sasaisti ar GNP aizsardzības un apsaimniekošanas mērķiem. Speciāliste iepazīstina ar GNP mērķiem, plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem GNP DA plānā, ar GNP esošo zonējumu un individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projektu. Skaidro sagatavotā (piedāvātā) zonējuma pieeju un demonstrē kartes, kurās attēlots esošais funkcionālais zonējums un funkcionālā zonējuma priekšlikums. Prezentē piedāvātā zonējuma izmaiņu platību kopsavilkumu un zonējuma izmaiņu kopsavilkumu. Informē klātesošos par galvenajiem nosacījumiem individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos (IAIN) un īsi par turpmākajiem soļiem DA plāna izstrādē.

Aiga Kāla aicina sanāksmes dalībniekus uzdot jautājumus par DA plāna izstrādi.

Sanāksmes dalībnieks 1 jautā, kāpēc Sigulda nav iekļauta GNP.

DAP pārstāvis **Rolands Auziņš** atbild, ka Siguldas pilsēta ir daļēji iekļauta GNP teritorijā.

Sanāksmes dalībnieks 2 komentē, ka zemes īpašnieki nav bijuši pietiekami informēti par GNP DA plāna izstrādi un uzdod trīs jautājumus, kāpēc jautājumu uzdošanas sadaļa mājaslapā nestrādā; kāpēc zemes īpašuma apskatīšanas sadaļā (online karte), ievadot savu kadastra numuru, neparādās jaunais zonējums un kāpēc DA plānā nav atrunāts, ko darīt zemes īpašniekiem ar šīm izmaiņām un kādas varētu būt kompensācijas.

Lūcija Kursīte sniedz atbildi par cilvēku informēšanu. Uzsākot DA plāna izstrādi 2020. gada februārī notika informatīvās sanāksmes un pirms šīm sanāksmēm tika sūtītas informatīvas vēstules pilnīgi visiem zemes īpašniekiem par DA plāna izstrādes un biotopu inventarizācijas uzsākšanu, kā arī par plānotajām sabiedriskajām apspriešanām. DA plāna procedūra neparedz, ka pirms sabiedriskajām apspriešanām nepieciešams informēt katru zemes īpašnieku individuāli. Sniedz atbildi uz otro jautājumu, ka šajā mājaslapas sadaļā tiek publicēti un apkopoti uzdotie jautājumi un sniedzam atbildes, piemin, ka šīs mājaslapas sadaļa un kadastra meklēšanas sadaļa tiks pārbaudītas pēc sanāksmes. Citas sūdzības par to, ka mājas lapa un online karte nestrādā, netika saņemtas.

Gita Strode sniedz atbildi par kompensācijām, ka šobrīd kompensācijas maksā par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem, kas ir ikgadējās NATURA2000 kompensācijas GNP, kuras nepieciešams pieteikt Lauku atbalsta dienestā. Šobrīd plāna izstrādes ietvaros ir piedāvātas izmaiņas normatīvajā regulējumā, lai atteiktos no Meža apsaimniekošanas plāniem, līdz ar to mežu īpašnieki tiks atbrīvoti no liekiem izdevumiem. Jaunajā zonējumā uzreiz būtu redzamas visas tā vietas, kurās nevar veikt mežsaimniecisko darbību un atbilstoši tam tiktu maksātas kompensācijas. Kompensāciju apjomu neietekmē priekšlikumi un DA plāns, bet gan noteikumi par kompensācijām, kur ir noteikts līdzšinējais apmērs. Kompensāciju palielināšana ir valdības politiskā griba.

Sanāksmes dalībnieks 3 jautā, vai valsts nozīmes šoseja Siguldā būs tāda, pa kuru brauks fūres un baļķvedēji, vai tas tiks regulēts?

Siguldas novada pilsētvides plānotāja (Sanāksmes dalībnieks 4) sniedz atbildi, ka Siguldas pilsētā ir aizliegts pārvietoties fūrēm un skaidro, ka pa Gaujas senieleju fūres nedrīkst braukt.

Sanāksmes dalībnieks 5 izsaka gandarījumu par Cecīļu takas jautājuma sakārtošanu, bet ir priekšlikums atgriezties arī pie vēsturiskā takas sākumpunkta. Tas nozīmē, ka takas sākumam būtu divi sākumpunkti, apmeklētāji varētu izvēlēties.

Joprojām neizpratne ir par Pilātu projektu, jo visi dalībnieces iesniegtie priekšlikumi tika noraidīti bez paskaidrojuma. Klepera kunga atbildību šeit viņa neredz, bet redz Dabas aizsardzības pārvaldes atbildību, atbalstot sava darbinieka projektu.

Sanāksmes dalībiece iesniedz vēlreiz savus priekšlikumus un lūdz sniegt rakstisku atbildi.

Andris Klepers atbild, ka šo priekšlikumu noraidīšanu ir komentējis rakstiski. Skaidro iemeslus, kāpēc netika atbalstīts neviens no izteiktajiem priekšlikumiem par jaunu publisku takas izveidi. Iesaka šajā vietā veidot brīvdienu māju esošā likuma ietvaros, kas neradīs lielāku slodzi par to slodzi, ko jau iedzīvotāji rada šajā teritorijā.

Sanāksmes dalībnieks 5 komentē, ka iekļaujot mājiņas GNP DA plānā, tas garantēs to, ka rakstot projektu ES fondiem vai citiem fondiem, tas tiks atbalstīts.

Andris Klepers atbild, ka jau šobrīd jebkurš var pārvērst savu privāto māju par brīvdienu māju, startēt uz LEADER ESF fonda programmas atbalstu un saņemt Eiropas Savienības līdzfinansējumu atkarībā no tā, kā kurā lauku partnerībā ir paredzēts. Šajā gadījumā, ja to atļauj likumiskais ietvars, tur nav svarīgi, vai jūsu māja, vai jebkura no deviņiem tūkstošiem īpašumu, ir vai nav paredzēta.

Sanāksmes dalībnieks 5 komentē, ka mazu mājiņu vai kempingu būvniecības projektus ir ļoti būtiski iekļaut plānā, jo tad to garantēti apstiprina.

Andris Klepers atbild, ka attiecībā uz dalībnieces priekšlikumu, kad netika atbalstīta taka ar jauna stāvlaukuma izveidošanu, bet ja būs priekšlikums par brīvdienu vai kempingu mājām, tas tiks atbalstīts, kas rakstiski tika atbildēts.

Sanāksmes dalībnieki diskutē par atbildes saņemšanu par priekšlikumu iesniegšanu.

Sanāksmes dalībnieks 6 jautā, vai kāds zina, cik bija atpūtas vietas no Cēsīm līdz Siguldai Padomju Savienībā un kāda bija ūdenstūristu apmeklētība šajās vietās; cik tagad uz doto brīdi ir atpūtas vietu un cik ūdenstūrisma atpūtnieku var palikt šajās vietās; vai ir plānots izveidot vairāk ūdenstūrisma apmešanās vietu; vai plāno tās paplašināt no valsts puses.

Andris Klepers atbild, ka šo vietu ir vairāk nekā padomju laikā, jo klāt ir nākušas 9 jaunas oficiālas naktsvietas pie tradicionālām vietām (eksperts nosauc šīs vietas). Kopējā garumā ir 33 apmetnes uz nepilniem 100 km. Ir paredzēti slēgtie ceļi uz 8 nakšņošanas vietām pie upes, kur nepieklūs autotūristi piknikot vai nakšņot ar mašīnu piebraukšanu. Ne visas šīs vietas ir posmā no Cēsīm līdz Siguldai.

Sanāksmes dalībnieks 6: ir informācija, ka, ja ir vajadzība autobraucējam piekļūt slēgtajām teritorijām, tad pie attiecīga parka darbinieka var dabūt vārtu atslēgu, paskaidrojot ierašanās iemeslu. Vai tas ir likumīgi, ja atslēgu turētājs nesniedz šo atslēgu un kā nodrošināt šīs atslēgas ieguvu?

Andris Klepers atbild, ka esošajos noteikumos, apsaimniekošanas vajadzībām ir jānodrošina šī atslēga. Min piemēru, kad atslēga tika izsniegta, lai uzstādītu tūrisma skaitītājus, kas skaitās kā apsaimniekošanas vajadzība, bet ūdenstūrisma gadījumā būtu jāmaksā, lai tiktu izsniegta šī atslēga.

Sanāksmes dalībnieks 6 komentē par atkritumu konteineru neizvākšanu laivu izņemšanas vai izsniegšanas vietās. Jautā, kam paziņot par to, ka pa ūdenstilpni brauc motorlaivas, ja policija nespēj palīdzēt šādā jautājumā.

DAP pārstāvis sniedz atbildi, ka par jebkuru pārkāpumu būtu jāinformē inspektori.

Sanāksmes dalībnieki apspriež kontaktpersonas šajos gadījumos.

Andris Klepers komentē no pieredzes, ka inspektors reaģēja uz piefiksēto nelegālo gadījumu un tālāk tika nodota informācija policijai, kas uzlika sodus un brīdinājumus šiem likuma pārkāpējiem.

Gita Strode papildina, ka pārvaldes mājaslapā var atrast inspektoru numurus, uz kuriem zvanīt šādās situācijās, bet ne vienmēr visiem ir telefons pa rokai, tāpēc šādos gadījumos var sūtīt informāciju uz aplikāciju Vides SOS. Ziņas nonāk arī Dabas aizsardzības pārvaldē.

Sanāksmes dalībnieks 7 uzdot trīs jautājumus: 1) kas noteikumos par saules paneļu aizliegumu skaitās kā mājāsaimniecība, vai tas varētu atteikties uz hosteli, kempingu vai viesu namu; 2) vai tiešām izsmeļamā bedre vienai mājāsaimniecībai ir mazāk kaitīga kā bioloģiskā attīrīšanas iekārta, ja tā ir sertificēta; 3) vai tie astoņi slēgtie piekļuves ceļi laivu piestātnēm ir Siguldas novadā?

Anete Pošiva-Bunkovska sniedz atbildi par saules paneļiem, ka var uzlikt saules paneļus pašpatēriņam, kas ir galvenais sliekšnis, bet ainavu zonā un neitrālajā zonā var veidot lielos parkus ārpus ainaviski nozīmīgajām teritorijām.

Gatis Eriņš sniedz atbildi par bioloģiskajām attīrīšanas iekārtām, ka mazāk kaitīga ir izsmeļama, hermētiska un pareizi ekspluatēta sistēma.

Sanāksmes dalībnieks 7 jautā, kā tas tiks kontrolēts?

Gita Strode sniedz atbildi, ka DAP nekontrolē kanalizācijas sistēmas. Ir jāsaprot, ka ne visi priekšlikumi, kas iekļauti IAIN projektā, obligāti tiks iekļauti IAIN projektā, kas tiks tālāk virzīts uz Ministru kabineta un tiks iekļauti DA plānā.

Sanāksmes dalībnieki diskutē par kanalizācijas izmantošanu mājāsaimniecībās.

Aiga Kāla komentē, ka notekūdeņu apsaimniekošana un ūdens saimniecība ir pašvaldības funkcija, kur pašvaldības veic uzskaiti un saglabā informāciju par izvestajiem notekūdeņiem.

Sanāksmes dalībnieks 7 jautā, vai ir iespējama un izdevīga jauna viesu nama apbūve šajā zonā, kurā tiks noteikti šādi nosacījumi notekūdeņu savākšanai.

Andris Klepers sniedz atbildi, ka atpūtas kompleksi dabas lieguma zonā nav rekomendējami, jo tad būs nepieciešams veidot milzīgas izsmeļamās bedres, kas nebūs izdevīgi īpašniekam. Iesaka tā vietā veidot brīvdienu mājas vai kempingus. Attiecībā uz slēdzamajiem ceļiem, Siguldas novadā tie ir divi. Viens, kas iet uz apmetnes vietu Bērzi un otrs, kas iet uz atpūtas vietu Lielais akmens.

Sanāksmes dalībnieks 8 jautā, vai šis nosacījums par hermētiskās kanalizācijas tvertņu izmantošanu ir tikai dabas lieguma zonā upju ielejās? Vai tā upju ieleja tiks iezīmēta?

Anete Pošiva-Bunkovska atbild, ka jā, tās ir iezīmētas IAIN projekta 3. pielikumā.

Sanāksmes dalībnieks 8 jautā, vai tas attiecas uz visiem jaunajiem objektiem.

Gatis Eriņš atbild, ka jā, šis priekšlikums attiecināms dabas lieguma zonā upju ielejā jaunajiem objektiem.

Sanāksmes dalībnieki diskutē par kanalizācijas sistēmām un notekūdeņu daudzumiem.

Sanāksmes dalībnieks 9 komentē, ka grunduļi ir pazuduši un ir nākuši vietā vīķi, līdaku populācija ir samazinājusies un manītas problēmas ar nārstošanu, kā arī ūdens tīrība Gaujā nav pietiekami laba, lai grunduļi tur dzīvotu, kā arī cilvēku piesārņojums ir pietiekami liels Gaujas krastos. Par ūdens tīrību vajadzētu vairāk padomāt.

Aiga Kāla sniedz atbild, ka tāpēc šis kanalizācijas attīrīšanas iekārtu noteikums ir būtisks.

Sanāksmes dalībnieks 10 jautā, vai tagadējā likumdošana ir spēkā un līdz kuram laikam.

Aiga Kāla sniedz atbild, ka līdz brīdim, kad tiks pieņemti jaunie MK IAIN noteikumi.

Gita Strode papildina, ka to nevar prognozēt, cik ilgā laikā tiks pieņemti MK noteikumi un likums.

Sanāksmes dalībnieki diskutē par likumdošanas pieņemšanas termiņiem.

Sanāksmes dalībnieks 10 jautā, ja bioloģiskās attīrīšanas iekārtas ir Eiropā atzītas, kas noteica to, ka tās ir sliktas iekārtas.

Gatis Eriņš atbild, ka bioloģiskās attīrīšanas iekārtas ar slāpekļa piesārņojumu tiek galā, bet tikai, ja tiek pareizi ekspluatētas, bet pilnībā netiek galā ar fosfora piesārņojumu.

Sanāksmes dalībnieks 10 jautā, vai tas ir pierādīts zinātniski.

Aiga Kāla komentē, ka viss ir atkarīgs, kur šis ūdens tiek novadīts, jo Gauja ir ļoti jutīga vide, kam šis ir drauds.

Sanāksmes dalībnieki diskutē par bioloģisko attīrīšanas iekārtu ietekmi uz ūdens vidi un Gauju, kā arī par šo iekārtu sertificēšanu.

Andris Klepers sniedz komentāru, ka ciemi piedāvā viensētām izvest viņu kanalizāciju uz ciema attīrīšanas ietaisēm, tad šo notekūdeņu problēma tiek nodota ciemam.

Sanāksmes dalībnieks 8 jautā, vai šo problēmu varētu atrisināt, ja aizliegtu iepludināt šos ūdeņus grāvī, upē vai ūdenī no bioloģiskās attīrīšanas iekārtas, nevis to aizliegt pilnībā.

Gatis Eriņš atbild, ka tas nav klātesošo ekspertu kompetencē, bet izsmejamā sistēma salīdzinot ar bioloģisko būs drošāka un efektīvāka. Šo jautājumu vajadzēs vēlreiz caurskatīt.

Lūcija Kursīte papildina, ka tiks precizēta informācija par šo jautājumu. Iespējams, ka dabas aizsardzības plānā tiks iekļautas rekomendācijas notekūdeņu apsaimniekošanai dabas lieguma zonā.

Sanāksmes dalībnieks 10 jautā, ko darīt ar mizgrauzi.

Gatis Eriņš atbild, ka vajag izvairīties no egļu tīraudžu audzēšanas, egļu viena vecuma audžu audzēšanas, bet ideālu pasākumu nav. Mizgrauzim tagad ir perfekti klimatiskie apstākļi dzīvošanai pretēji eglei, kas tiek novājināta.

Gita Strode papildina, ka katru gadu Zemkopības ministrija aktualizē mizgrauža izplatības ierobežošanas plānu un iesaka meža īpašniekiem sekot līdzi lauku un mežu konsultācijas centram, kas rīko seminārus meža īpašniekiem par šo tēmu, bet viens priekšnosacījums, lai palēninātu mizgrauža izplatību, svaigi gāztās egles vajag izvākt ātri, lai kukaiņus nepiesaistītu vēl vairāk. Ja vasarā cērt egles, tad ieteicams likt feromonu slazdus.

Sanāksmes dalībnieks 7 jautā, vai jau esošām notekūdeņu bioloģiskajām ietaisēm var pievienot jaunu būvi, vai jaunai būvei jātaisa jauna izsmejamā (hermētiskā) bedre.

Aiga Kāla sniedz atbildi, ka šajā gadījumā noteicošais faktors ir bioloģisko attīrīšanas iekārtu kapacitāte, jo arī šīs bioloģiskās attīrīšanas iekārtas atšķiras ar savu jaudu, līdz ar to jebkura papildus objekta pievienošana esošai iekārtai ir iespējama, ja jauda to atļauj, bet aizliegta, ja jauda tiek pārsniegta. Jaudas pārsniegšanas gadījumā ir jāveido jauna iekārta.

Sanāksmes dalībnieks 7 jautā, vai mazāk jaudīgu bioloģisko attīrīšanas iekārtu varētu nomainīt pret jaudīgāku bioloģisko attīrīšanas iekārtu. Komentē, tātad vienā īpašumā viena otrai tuvumā atradīsies izsmejamā bedre un bioloģiskās attīrīšanas iekārta, respektīvi ar diviem dažādiem apsaimniekošanas pasākumiem.

Aiga Kāla sniedz atbildi, ka jaudas palielinājums skaitās kā jauna piesārņojoša darbība, tātad tas ir jauns objekts, bet šādu gadījumu būs ļoti maz. Piemin, ka Sigulda nebūs šajā teritorijā.

Sanāksmes dalībnieks 12 jautā, vai plāna izstrādes ietvaros sanāca sasaukt kopā lauksaimnieku darba grupu attiecībā uz ķīmiskajiem augu aizsardzības līdzekļu ierobežojumiem.

Lūcija Kursīte sniedz atbildi, ka neizdevās, jo jautājums netika aktualizēts.

Sanāksmes dalībnieks 12 jautā, vai šī brīža redakcijā ir jauni ierobežojumi, kas attiektos uz ķīmisku augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu.

Anete Pošiva-Bunkovska atbild, ka lauksaimniekiem nekas nemainīsies, bet ir precizēti nosacījumi par meža zemēm un biotopu teritorijām.

Andris Klepers sniedz pēdējo komentāru par aptaujas datu rezultātiem, ka nav viennozīmīgs iedzīvotāju viedoklis par pesticīdu lietošanu, bet tomēr vairākums iedzīvotāju ir par šo līdzekļu izmantošanas aizliegšanu.

Aiga Kāla papildina, ka aptaujas rezultāti ir pieejami 26. pielikumā, pateicas klātesošajiem un aicina sniegt priekšlikumus līdz 26. septembrim.

Aiga Kāla slēdz sanākumi.